

Muistio

Hallitusneuvos Liisa Katajamäki

2022-12-29

VN/26904/2022

VN/26904/2022-STM-18

Pääasiallinen sisältö

Asetuksessa ehdotetaan muutettavaksi vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista annettua valtioneuvoston asetusta. Esityksen mukaan asetukseen tehtäisiin hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuvat tekniset muutokset siten, että kunnan tilalle vaihdettaisiin hyvinvointialue. Esityksen tavoitteena ei ole puuttua asetukseen sisällöllisesti.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet**1.1 Tausta**

Hyvinvointialueesta annetulla lailla (611/2021) ja lailla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirretään vuoden 2023 alussa kunnilta hyvinvointialueille ja HUS-yhtymälle. Tartuntatautilakiin (1227/2016) on tehty hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuvat tekniset muutokset.

1.2 Asetuksenantovaltuudet

Tartuntatautilain (1227/2016, HE 190/2022) 45 §:n (Muut vapaaehtoiset rokotukset) 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää yleisten vapaaehtoisten rokotusten toimeenpanemisesta. Pykälän 2 momentissa säädetään, että hyvinvointialueen on järjestettävä valtioneuvoston päättämät yleiset vapaaehtoiset rokotukset ja sellaiset lääkärin määräyksen perusteella tartuntatautien ehkäisyyn käytettävät rokotukset, jotka eivät kuulu 44 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen rokotusohjelmaan.

Pykälän 4 momentin mukaan työntekijällä on oikeus käydä 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa rokotuksessa työaikana, jollei se ole vaikeudetta mahdollista muuna aikana. Se aika, joka työntekijän päivittäisestä säännöllisestä työajasta käytetään mainittuun tarkoitukseen, luetaan työssäoloajaksi.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
---	--	---------------------------------	---------------------	---

Tartuntatautilain 54 § (Asetuksenantovaltuus) 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 45 §:n 1 momentissa tarkoitetun muun kuin kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvan yleisen vapaaehtoisen rokotuksen toimeenpanosta ja toimeenpanoon osallistuvista tahoista sekä mitä väestön osaa, ryhmää tai ikäluokkaa rokottaminen koskee, minkä ajan kuluessa rokottaminen toteutetaan sekä muita välttämättömistä rokottamiseen liittyvistä asioista.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä.

Asetusluonnos oli lausuntokierroksella ajalla 26.10.-23.11.2022. Asetuksesta on pyydetty lausunnot muun muassa seuraavilta tahoilta: asiaan liittyvät keskeiset ministeriöt, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira), aluehallintovirastot, sairaanhoitopiirit, kolmannen sektorin toimijoilta sekä osa kunnista. Lausuntoja saatiin yhteensä 12 kappaletta.

Lausunnon antoivat Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS), Kainuun sote-kuntayhtymä, Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Turun kaupunki, Suomen terveydenhoitajaliitto STHL ry ja Tehy ry. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimi, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ja Helsingin kaupunki ilmoittivat, ettei niillä ole asiassa lausuttavaa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Hyvinvointialueesta annetulla lailla ja lailla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirretään vuoden 2023 alussa kunnilta hyvinvointialueille. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavat hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja osaltaan HUS-yhtymä. Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiosta, järjestämisestä, tuottamisesta, valvonnasta ja ohjauksesta säädetään jatkossa muun muassa hyvinvointialueesta annetussa laissa ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetussa laissa (615/2021).

Asetuksessa tehtäisiin teknisiä muutoksia vain käsitteistöön. Käsitteistö noudattaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevia käsitteitä. Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin osalta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 2 §:n 2 momentin mukaan Uudenmaan hyvinvointialueisiin ja Helsingin kaupunkiin sovelletaan lisäksi, mitä hyvinvointialueista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa tai muualla laissa, jollei tässä laissa toisin säädetä. Edellä mainitusta sääntelystä johtuen, esityksessä muutettavassa asetuksen säännöksessä viitataan vain hyvinvointialueeseen, jolla tarkoitetaan myös Uudenmaan hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia.

4 Pääasialliset vaikutukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen johdosta asetukseen tehtävillä muutoksilla ei olisi itsenäisiä taloudellisia vaikutuksia. Ehdotetut muutokset ovat teknisiä. Asetus päivitetään vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevia käsitteitä.

5 Lausuntopalaute

Lausuntopalauteissa kannatettiin pääosin esitettyjä asetusmuutoksia, jossa vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista annettu valtioneuvoston asetus päivitetään vastaamaan sote-uudistuksen mukaista rakenteellista toimintakenttää ja järjestämisvastuuta. HUS sen sijaan kyseenalaisti asetuksen muuttamisen tarpeen, koska sen mukaan jatkossa tarvittavat covid-19-rokotukset tulevat olemaan kansallisen rokotusohjelmaan sisällytettyjä ja siten asetuksen uudistamisen tarvetta ei olisi. Ahvenanmaan maakunnan hallitus toi lausunnossaan esiin, että eduskunnassa on käsittelyssä hallituksen esitys, jossa tartuntatautilakiin olisi tarkoitus tehdä muutokset, joilla tartuntatautilaki päivitetään vastaamaan uutta sote-uudistuksen mukaista rakenteellista järjestämisvastuuta. Tarkoituksena ei ole antaa maakunnalle uusia tehtäviä. Lisäksi oikeusministeriössä valmistellaan parhaillaan Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamista. Maakunnan hallitus toteaa, ettei maakunnan hallitus ja oikeusministeriö ole vielä päässeet yhteisymmärrykseen, miltä osin itsehallintolakia pitäisi muuttaa, jotta tartuntatautilain mukaisia tehtäviä voitaisiin edelleen hoitaa Ahvenanmaalla kuten aiemmin, eikä vastuu siirtyisi 1.1.2023 alkaen valtakunnalle, kuten maakunnan hallitus asian tulkitsee.

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Hyvinvointialueen tehtävät*. Pykälää muutettaisiin siten, että kunnan tilalle vaihdettaisiin hyvinvointialue sekä otsikkoon että pykälän 1-3 momentteihin.

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulisi voimaan 1.1.2023.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n muuttamisesta.